

Rundskriv

fra

Kirke- og undervisningsdepartementet
til presteskap og menighetsråd.

J. nr. 3142. A. 43.

Oslo, 30. november 1943.

102160

I rundskriv av 17. mars d. å. til presteskap og menighetsråd kunngjorde Kirke- og undervisningsdepartementet m. a. følgende:

«Embetsprester som rettsstridig nekter å oppfylle en rekke av de plikter som påhviler dem så lenge de ikke lovlig er løst fra sine embeter, gir ved denne sin holdning staten rett til på sin side — så lenge embetsmannen vedblir sin misligholdelse av embetsplikter — å nekte embetsmannen utøvelsen av de rettigheter som tilligger embetet.

Kirke- og undervisningsdepartementet vil anvende denne statens rett i den utstrekning den norske kirkes sanne interesser tilsier, idet man herunder også vil kunne anvende en individuell bedømmelse.

Tilligger det embetet embetsgard, avgjør Kirke- og undervisningsdepartementet hvor vidt, for hvilken tid og på hvilke vilkår vedkommende embetsmann skal få fortsette bruken og beboelsen av garden.

For så vidt embetsmannen ikke i sin forkynnelse eller ved opplesing av kommunikerer eller på annen måte søker å frambringe eller holde ved like en opprørsk holdning overfor partiet og statsstyret, kan menighetsrådet tillate embetsmannen å bruke kirken. Etter hvert som departementet har anledning til det, vil de misligholdte embeter bli besatt med lojale prester.»

På tross av at disse prester hevder å ha «medlagt» sine embeter, nekter å stå i tjenestlig forbindelse med Kirke- og undervisningsdepartementet, nekter å godkjenne menighetsrådene og den kirkelige overøvrighet, nekter å utføre en rekke embetshandlinger og nekter å motta embetslønnen, har departementet utvist en tålsumhet overfor dem som mange mener har vært altfor stor.

For å hindre at disse streikende presters pensjonsforhold kom i uorden, har departementet sørget for at pensjonsinnskottet ble dekket av den lønn prestene nektet å motta. Like så har departementet av nektet mottatt embetslønn dekket disse presters boligavgift, slik at de helt siden de satte streikeaksjonen i gang, har bodd gratis i embetsboligene. Disse prester har også (for så vidt de har embetsgard) hatt den fulle bruk av denne, oppbeåret festeavgifter eller fått anledning til å kjøpe tilsvarende varer etter produksjonskvote.

Kirke- og undervisningsdepartementet finner ikke lenger grunn til å la det fortsette på denne måte. Ved på den ene side å nekte å stå i tjenestlig forhold til kirkestyrelsen og nekte å motta embetslønn fordi en hevder ikke lenger å være embetsmann, mens en på den annen side som innehaver av embetsgard, tar imot festeavgifter eller gjør bruk av produksjonskvote og bebor selve embetsgarden som intet var hendt, har disse prester vist en inkonsekvens som kaster et tragikomisk skjær over den av «samvittighetsgrunner» igangsatte streikeaksjon. Flere av disse prester som hevder ikke å kunne motta lønn av kommunen da de ikke er embetsmenn, har intet mot at kommunen av den lønn som de nekter å motta, dekker gammel skatt.

Fra 1. januar 1944 vil all innbetaling av pensjonsinnskott for de prester som nekter å motta sin embetslønn opphøre, for så vidt de ikke innen den tid har anmodet departementet om at pensjonsinnskott framleis skal tilbakeholdes av deres embetslønn og innbetales til Statens Pensjonskasse. Like så vil festeavgifter omberegnet i penger bli å innbetale til departementet, bruk av produksjonskvote foranlediget inndratt og de streikende prester som gjør bruk av embetsbolig, bli pålagt å betale vanlig husleie, dersom det ikke ved henvendelse til departementet innen 1. januar 1944 er truffet annen ordning.

Departementet kjenner til at det er en rekke prester som hele tiden har vært uenig i kirkestreiken og ganske særlig i den måte den ble satt i gang på, selv om de av solidaritetshensyn selv deltar i streiken. Disse prester har også den tid streiken har pågått, vist en besindig og korrekt opptreden under sine gudstjenester, og så langt de har våget det, også holdt sitt embetskontor i orden og sendt de reglementerte meldinger om utførte embetshandlinger for medlemmer av statskirken som tilhører en annen menighet. Det er ikke minst for disse presters skyld at departementet har gått fram så tålsumt som ovenfor anført. Men det har vist seg at de mer aggressive prester innen streikeaksjonen har tatt departementets handlemåte som en svakhet og har tatt foranledning derav til øket steilhet og demonstrativ opptreden.

Det er derfor ingen annen utveg enn at de prester som under sterk tvil eller endog motvillig gikk med i streikeaksjonen, går inn i vanlig tjenestlig forhold til kirkestyret, og at de problemer som i de siste to år måtte være oppstått, søkes oppklart og løst gjennom positiv kontakt og forhandling mellom partene.

R. Skancke.

Sigmund Feylin g.